

The Role of KOSGEB in Financial Support Provided to SMEs Operating in Artvin Province

Artvin İlinde Faaliyet Gösteren KOBİ'lere Sağlanan Finansal Desteklerde KOSGEB'in Rolü

Öğr. Gör. Dr. Salih AYDIN

Artvin Çoruh Üniversitesi, Borçka Acarlar Meslek Yüksekokulu, salihaydin@artvin.edu.tr
ORCID: 0000-0002-3817-1169

Abstract

SMEs, known as Small and Medium-Sized Enterprises, are economic units that contribute to the economic development of the country. SMEs have an important mission in terms of meeting the intermediate goods needs of large enterprises as well as producing and selling products that reach the final consumer. SMEs may encounter some problems in reaching the resources they need in financing their daily needs. Many institutions and organizations in our country take an active role in meeting the financing needs of SMEs. One of these institutions is the Small and Medium Enterprises Development and Support Administration, which is known as KOSGEB among the people. KOSGEB is a public institution operating to find solutions to the financial problems of SMEs. In this study, the role of KOSGEB in the support provided to SMEs operating in Artvin province was examined. In this context, financial supports provided by KOSGEB to SMEs in Artvin in 2021 were examined. At the same time, the ranking of Artvin in Turkey was mentioned within the scope of each support program. In the study, it has been determined that SMEs operating in Artvin benefit from a limited number of support. However, Artvin ranked second in terms of the share of women's entrepreneurship in total entrepreneurship. Half of the entrepreneurs supported in Artvin are women entrepreneurs. At the end of the study, a number of suggestions were presented for SMEs operating in Artvin to benefit more from financial supports.

Extended Abstract

Introduction: SMEs, which have an important place in Turkey's economic structure, can also be called the backbone of the economy. SMEs of different sizes and structures affect almost all of the economic dynamics within the country. The concept of SME is economic enterprises that operate in mostly labor-intensive business types, have the ability to make quick decisions and implement these decisions, and bear low production expenses due to low managerial expenses. SMEs can quickly adapt to changing of market conditions and renewed technological developments with the advantage of flexible structure in their working methods. SMEs with a non-bureaucratic and simple management style have the advantage of making quick decisions.

Method: In this study, the role of KOSGEB in financial support given to SMEs operating in Artvin province was examined. To this end, the amount of support offered by KOSGEB to SMEs in Artvin province in 2021 and the Turkey ranking of Artvin province are presented. In the process of gathering the data, Artvin KOSGEB provincial directorate and KOSGEB headquarters were contacted and the data were requested from the institutions.

Findings: According to the data set of 2021, the total number of enterprises operating in Artvin province is 8332. 8332 of these enterprises are in the SME class and continue their activities as SMEs. Among 8332 SMEs, only 4120 enterprises are registered in the KOSGEB database. The fact that more than half of SMEs are not registered in the KOSGEB database can be seen as a problem. In this direction, the amount of support can be increased by investigating the level of knowledge of enterprises on the existence of KOSGEB and by registering more SMEs to this database. At the same time, businesses will be able to benefit from KOSGEB supports during periods when they encounter financial difficulties. The number of entrepreneurs supported by KOSGEB is given in Table 4. The number of entrepreneurs supported by KOSGEB in 2021 is 120. This number was realized as 32,366 throughout Turkey. Thanks to of 120 entrepreneurs in Artvin by KOSGEB, Artvin has found its place in the 66th place

throughout Turkey. In 2021, 373 of the SMEs operating in Artvin were supported by KOSGEB. 168 of these enterprises are SMEs supported within the scope of SME financing supports. 44 enterprises were supported under the rapid support program for micro and small enterprises. Artvin, where a total of 373 SMEs are supported by KOSGEB, has found itself in the 55th place across Turkey. Approximately 50% of the entrepreneurs supported by KOSGEB in Artvin are women entrepreneurs. Considering the number of women entrepreneurs supported in Turkey, Artvin ranks 53rd. However, while the share of entrepreneurship supports provided to women in Turkey in total entrepreneurship supports was 27.4%, this rate was 47.74% in Artvin. Artvin ranked second in Turkey with this rate. KOSGEB provided support to a total of 1351 enterprises across the country, within the scope of the Emergency Support Program, due to extraordinary situations that occurred on different dates. The amount of these supports is approximately 56 million TL. Within the scope of Emergency Support Programme, Samsun Province Terme and Salıpazarı Districts Emergency Support Loan for 1 enterprise 476.400 TL, Elazığ and Malatya Provinces Emergency Support Credit 526.489 TL to 37 enterprises, Rize Province Çayeli District and Giresun Province Emergency Support Credit 2,720,630 TL for 142 enterprises, As İzmir Province Emergency Support Loan, 5,129,994 TL to 184 enterprises, 82.071 TL to 3 enterprises as Trabzon Province Yomra District Emergency Support Loan, 791,350 TL to 28 enterprises as Edirne Emergency Support Loan, 7,925 to 152 enterprises as Artvin, Düzce and Rize Emergency Support Loan. 661 TL, 37,477,873 TL for 785 enterprises as the Western and Central Black Sea Region Provinces and the Districts with Flood Disasters in Van Province, 37,477,873 TL for 785 enterprises as the 2021 Forest Fires Emergency Support Credit Program, and 281.333 TL for 7 enterprises, and İstanbul İkitelli OIZ Emergency Support Credit Program KOSGEB provided 665,538 TL credit support to 12 enterprises.

Conclusion and recommendations: Artvin province, where only 373 SMEs were supported in 2021, ranked 55th among 81 provinces with this number. In this direction, the following suggestions can be made for SMEs operating in Artvin to benefit more from the support provided by KOSGEB. As of 2021, the total number of SMEs operating in Artvin province is 8332. However, the number of businesses registered in the KOSGEB database is only 4120. In this context, business managers should search for ways to get benefit from KOSGEB supports by registering in the KOSGEB database. As of 2021, only 6 of the support items offered to SMEs by KOSGEB have been utilized. No support was given to SMEs in Artvin regarding the other 12 items. In this direction, studies should be carried out so that SMEs can benefit from the support related to their fields of activity. With the increase in the number of trainings given by KOSGEB, more entrepreneurs and entrepreneur candidates can be reached.

Keywords: KOSGEB, SME, Financial Supports, Artvin.

Özet

Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler olarak bilinen KOBİ'ler ülkenin ekonomik kalkınmasına katkı yapan ekonomik birimlerdir. KOBİ'ler, nihai tüketiciye ulaşan ürünleri üretip satmanın yanında büyük işletmelerin ihtiyaç duyduğu ara mal ihtiyacını karşılama noktasında önemli bir misyona sahiptir. KOBİ'ler günlük ihtiyaçlarının finansmanında ihtiyaç duyduğu kaynaklara ulaşma noktasında birtakım problemlerle karşılaşabilir. KOBİ'lerin finansman ihtiyacının karşılanması noktasında ülkemizde birçok kurum ve kuruluş aktif görev almaktadır. Bu kurumlardan birisi de Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı olan ve halk arasında KOSGEB olarak bilinen kurumdur. KOSGEB, KOBİ'lerin finansal problemlerine çözüm bulmak adına faaliyette bulunan bir kamu kuruluşudur. Bu çalışmada Artvin ilinde faaliyette bulunan KOBİ'lere sağlanan desteklerde KOSGEB'in rolü incelenmiştir. Bu kapsamda Artvin'deki KOBİ'lere 2021 yılı içerisinde KOSGEB tarafından sağlanan finansal destekler incelenmiştir. Aynı zamanda her bir destek programı kapsamında Artvin'in Türkiye'deki sıralamasına değinilmiştir. Çalışmada, Artvin'de faaliyetlerini sürdüren KOBİ'lerin sınırlı sayıda destekten faydalandığı tespit edilmiştir. Ancak Artvin kadın girişimciliğinin toplam girişimcilik içerisindeki payı anlamında ülke geneline bakıldığında 2. sırada yer almıştır. Artvin'de desteklenen girişimcilerin yarısı kadın girişimcilerden oluşmaktadır. Çalışmanın sonunda Artvin'de faaliyetlerini sürdüren KOBİ'lerin finansal desteklerden daha fazla yararlanabilmeleri için birtakım öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: KOSGEB, KOBİ, Finansal Destekler, Artvin.

JEL Kodları: G21, G28, H25, O18.

GİRİŞ

Türkiye'nin ekonomik yapısı içerisinde önemli bir yere sahip olan KOBİ'ler ekonominin bel kemiği olarak da adlandırılabilir. Farklı büyüklüklere ve yapılar sahip KOBİ'ler ülke içerisindeki ekonomik dinamiklerin neredeyse tamamını etkilemektedir. İstihdam, üretim, ihracat vb. kalemler üzerindeki etkisinin varlığı ile birlikte KOBİ'ler ülkemizdeki işletmelerin %99'dan oluşmaktadır (Kandemir vd., 2017: 98). KOBİ'lerin ülkelerin ekonomik büyümeleri üzerindeki önemi ilk kez 1930 krizinde fark edilmiştir. 1970 yılına gelindiğinde yaşanan petrol krizi ile birlikte KOBİ'lerin sayısında ciddi bir artış olmuş ve bu artış ülkelerin ekonomik büyümelerini olumlu yönde etkilemiştir (Başçı ve Durucan, 2017: 59).

KOBİ kavramı, daha çok emek yoğun işletme türlerinde faaliyet gösteren, hızlı karar alıp bu kararları uygulama yeteneğine sahip, yönetim giderlerinin düşük olması nedeniyle düşük üretim giderlerine katlanan iktisadi teşebbüslerdir. KOBİ'ler çalışma yöntemlerindeki esnek yapı avantajı ile değişen piyasa koşullarına ve yenilenen teknolojik gelişmelere hızlı ayak uydurabilmektedir. Bürokratik olmayan ve yalın bir yönetim tarzına sahip KOBİ'ler hızlı karar alma avantajlarına sahiptirler. Büyük işletmelere ara mal üretimi yapan KOBİ'ler tedarik zincirinde oldukça yüksek bir öneme sahip ekonomik yapılardır (Türkan ve Değirmenci, 2017: 161). Bunların yanında düşük maliyetle istihdam yaratmak, daha az yatırımla daha fazla üretim sağlamak, bölgeler arası dengeli kalkınmayı sağlamak, gelir dağılımındaki çarpıklıkları en aza indirmek ve ferdi tasarrufları teşvik etmek gibi özellikleri KOBİ'leri avantajlı kılmaktadır (Ulusoy ve Akarsu, 2012: 107). KOBİ'ler kendi içerisinde farklı sınıflara ayrılmaktadır.

KOSGEB Stratejik Eylem Planı (2019-2023)'ne göre KOBİ'ler Tablo 1'de gösterildiği gibi sınıflandırılmaktadır.

Tablo 1: KOBİ'lerin Sınıflandırılması

Tanım Kriteri	Mikro İşletme	Küçük İşletme	Orta Büyüklükteki İşletme
Yıllık Çalışan Sayısı	< 10	< 50	< 250
Yıllık Net Satış Hasılatı (Milyon TL)	≤ 3	≤ 25	≤ 125
Yıllık Mali Bilanço Değeri (Milyon TL)	≤ 3	≤ 25	≤ 125

KOBİ'ler, ülke içerisindeki üretim miktarının artırılmasında, istihdamın desteklenmesinde, ihracatın artırılmasında, bölgesel gelişmişlik farklılıklarının giderilmesinde, piyasadaki atıl kapasitenin ekonomiye kazandırılmasında, ekonomik büyüme ve kalkınmanın sağlanmasında ve katma değer yaratmada ciddi katkıları olan ve bunları kendine görev edinen kuruluşlardır (Yalman ve Zorlutuna, 2021: 67).

Yakın tarihe kadar KOBİ denildiğinde ilk olarak akla 10 ila 50 kişinin çalıştığı atölyeler gelirdi. Ancak günümüzde KOBİ tanımı değişim geçirerek ev hanımlarının dahi birer üretim birimi olarak kabul edildiği bir hal almıştır. Avrupa Birliği uyum sürecinde yapılan kırsal kalkınma programları, devlet destekli projeler ve girişimcilik eğitim programları küçük sermayeler ile kurulabilen bu işletmelerimizin sayısının artmasına neden olmuştur (Akin, 2014: 106).

Ülke ekonomisi için büyük öneme sahip KOBİ'lerin özsermaye düzeyleri sınırlı olduğundan büyüme arzunu taşıyan KOBİ'ler dış kaynaklara ihtiyaç duymaktadır. Ancak KOBİ'ler bir takım dezavantajları nedeniyle dış kaynak bulma noktasında sıkıntı yaşayabilmektedir. Dış finansman sıkıntısı yaşayan KOBİ'ler beklenen ekonomik katkıyı yapamaz (Dursun, 2016: 2). KOBİ'lerin ekonomik sistem içerisinde daha aktif rol alabilmeleri için bu desteklerin artırılması gerekmektedir. Bu kapsamda ülkemizde bu doğrultuda KOBİ'lere sunulan desteklerde bir artış görülmektedir.

Taşıdıkları önem dolayısıyla başta gelişmiş ülkeler olmak üzere bütün ülkeler, KOBİ'lerin doğması, büyümesi, gelişmesi ve korunması için uygun ortamı hazırlayacak politikalar geliştirmekte ve uygulamaktadır. Ülkemizde de KOBİ'lerimizin rekabet edebilirliklerinin artırılmasına yönelik birtakım destek programlarının altyapısını oluşturan kanuni düzenlemeler yapılmakta ve bu politikalar geliştirilmektedir (Özbek, 2008: 52).

KOBİ'lerin tüm dünyada ve ülkemizde desteklenmesinde birçok kurum ve kuruluş aktif rol almaya başlamıştır. Ülkemizde birçok kuruluş KOBİ'lerin finansman sorununu gidermek için çaba göstermektedir. Bu kuruluşlardan birisi de KOSGEB'dir.

Çalışmada öncelikle KOSGEB'in kuruluşu ve faaliyetleri hakkında bilgi verilmiştir. Daha sonra KOSGEB'in KOBİ'lere sunduğu destekler, bu desteklerin KOBİ yöneticileri tarafından algılanma ve memnuniyet düzeyleri vb. konularda geçmişte yapılan çalışmaların ele alındığı literatür çalışmasına değinilmiştir. Araştırmanın amacına değinildikten sonra verilerin analizi, bulgular, sonuç ve önerilerle çalışma sonlandırılmıştır.

1. KOSGEB'İN KURULUŞU VE FAALİYETLERİ

KOSGEB (Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı), ülkenin ekonomik ve sosyal ihtiyaçlarının karşılanmasında KOBİ'lerin payını ve etkinliğini artırmak, rekabet düzeylerini yükseltmek ve sanayide entegrasyonu ekonomik biçimde gerçekleştirmek amacıyla kurulmuştur (Bilen ve Solmaz, 2014: 56-57).

1990 yılında 3624 sayılı kanun ile kurulan KOSGEB, 2009 yılına kadar ki faaliyet sürecinde sadece imalat sanayi KOBİ'lerine hizmet vermiştir. Ancak, ülkemizde imalat sanayi sektörü dışındaki sektörlerin ekonomik katma değer üretme ve istihdam yaratma potansiyelinin artması ve imalat sanayi dışındaki sektörlerdeki KOBİ'lerden gelen talepler, KOSGEB'in hedef kitlesini tüm KOBİ'leri kapsayacak şekilde genişletmesi gerekliliğini gündeme getirmiştir. Bu doğrultuda 2009 yılında 3624 sayılı Kanunda yapılan değişiklikle, imalat sanayi dışındaki KOBİ'lerin de KOSGEB tarafından desteklenebilmesi için gerekli hukuki zemin oluşturulmuştur (KOSGEB Stratejik Planı 2019-2023, 2022: 3-4).

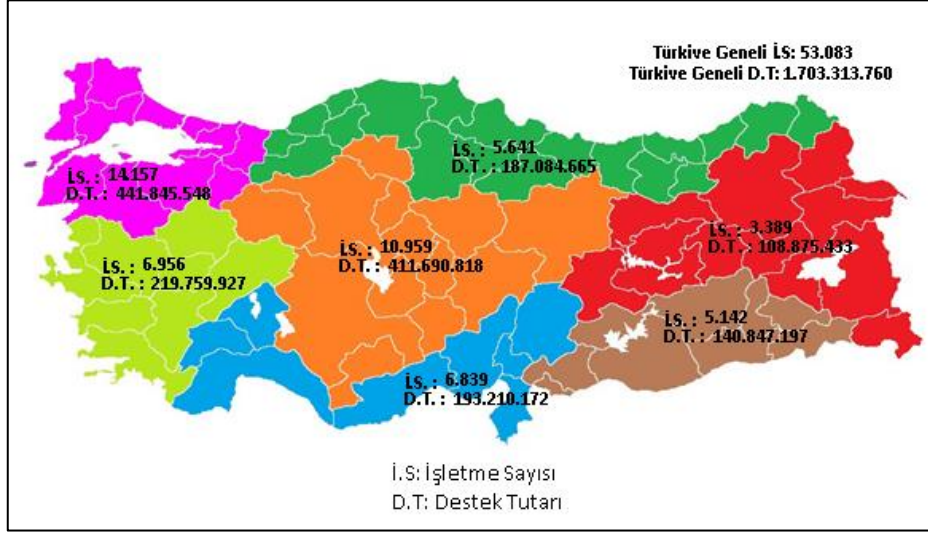
KOSGEB'in hedef kitlesini 250 kişiden az yıllık çalışan istihdam eden ve yıllık net satış hasılatı veya mali bilançosundan herhangi biri 125 milyon TL'yi aşmayan işletmeler oluşturmaktadır (KOSGEB Stratejik Planı 2019-2023, 2022: 12).

KOSGEB tarafından girişimcilere farklı destek programları aracılığı ile farklı destekler verilmektedir. Bu desteklerin kapsamı, destek miktarı ve özellikleri sürekli değişebilmektedir. Bu kapsamda Tablo 2'de KOSGEB tarafından girişimcilere Mart 2022 itibari ile verilen desteklere yer verilmiştir.

Tablo 2: KOSGEB Destek Programları Yönetmeliği Kapsamında Verilen Destekler (KOSGEB, 2022).

Destekler	Destek Alt Kalemleri
Girişimcilik Destekleri	Geleneksel Girişimci Destek Programı İleri Girişimci Destek Programı İş Planı Ödülü Destek Programı
Ar-Ge, Teknolojik Üretim ve Yerleştirme Destekleri	Ar-Ge, Ür-Ge ve İnovasyon Destek Programı KOBİ-TEKNOYATIRIM-KOBİ Teknolojik Ürün Yatırım Destek Programı Stratejik Ürün Destek Programı
İşletme Geliştirme, Büyüme ve Uluslararasılaşma Destekleri	İşletme Geliştirme Destek Programı İş birliği Destek Programı KOBİGEL-KOBİ Gelişim Destek Programı Uluslararası Kuluçka Merkezi ve Hızlandırıcı Destek Programı Yurtdışı Pazar Destek Programı Tematik Proje Destek Programı Genel Destek Programı
KOBİ Finansman Destekleri	KOBİ Finansman Destek Programı Sebze ve Meyve Soğuk Zincir Finansal Kiralama Destek Programı
İŞGEM/TEKMER Destekleri	İŞGEM Destek Programı İŞGEM/TEKMER Programı
Rehberlik ve Danışmanlık Hizmetleri	Teknik Danışmanların Yetkilendirilmesi ve Teknik Danışmanlık Hizmetleri
Mikro ve Küçük İşletmelere Hızlı Destek Programı	Mikro ve Küçük İşletmelere Hızlı Destek Programı

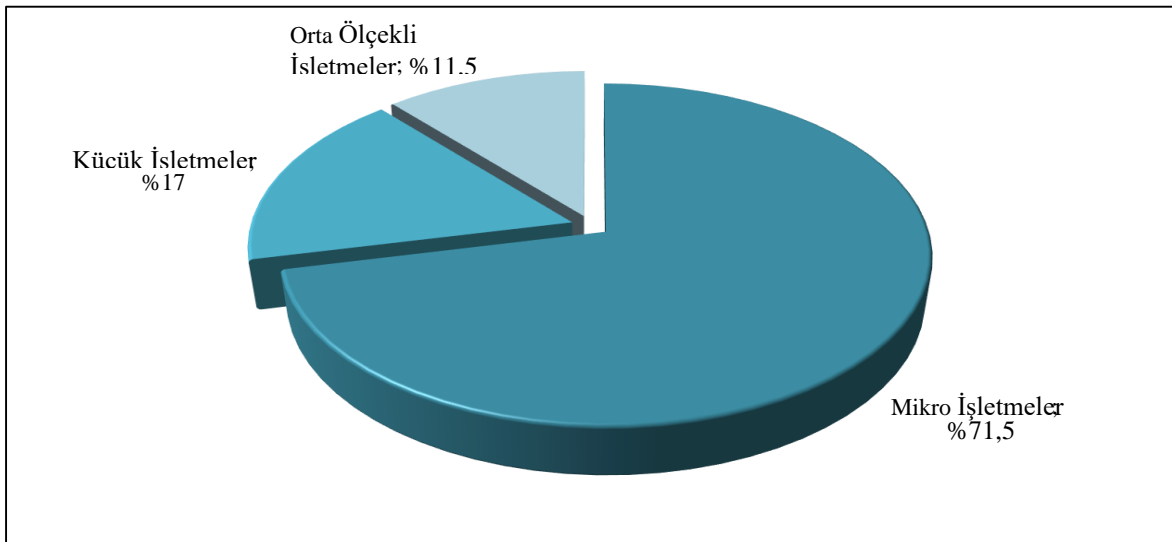
KOSGEB tarafından KOBİ'lere verilen desteklerin kapsamı geçmiş yıllara göre genişletilmiştir. Verilen desteklerin tutarları da bu kapsamda değişmektedir. Şekil 1'de KOSGEB Destek Programları Yönetmeliği Kapsamında Verilen Desteklerin Bölgelere Göre Dağılımı verilmiştir. Şekil 1'e göre verilen desteklerin bölgelere göre dağılımında ilk sırayı Marmara Bölgesi almıştır. İkinci sırada ise İç Anadolu Bölgesi yer almaktadır. Bu iki bölgedeki KOBİ'lere verilen toplam destekler toplam destek tutarının yaklaşık yarısıdır.

Şekil 1: KOSGEB Destek Programları Yönetmeliği Kapsamında Verilen Desteklerin Bölgelere Göre Dağılımı (KOSGEB, 2022).

KOSGEB'in KOBİ'lere verdiği destekler KOBİ'lerin ölçeklerine göre farklılaşabilmektedir. KOBİ'lerin mikro, küçük ve orta ölçekli işletmeler olarak üç başlıkta incelendiğine yukarıda değinilmiştir. Grafik 1'de ise KOSGEB tarafından verilen desteklerin KOBİ ölçeklerine göre dağılımı gösterilmiştir. Bu kapsamda verilen desteklerin %71,5'i mikro işletmelere, %17'si küçük işletmelere ve %11,5'i orta ölçekli işletmelere verilmiştir.

Artvin ilinde faaliyet gösteren 205 KOBİ 2021 yılında KOSGEB tarafından farklı destek programları ile desteklenmiştir. 2021 yılında bu işletmelere toplam 3,836.485 milyon TL tutarında destek verilmiştir. Türkiye genelinde toplam 53,083 işletmenin KOSGEB tarafından desteklendiği 2021 yılında verilen destek miktarı bakımından Artvin ili 71. sırada yer almıştır (KOSGEB Artvin İl Müdürlüğü, 2021 Destek Rakamları, 2022).

Grafik 1: KOSGEB Destek Programları Yönetmeliği Kapsamında Verilen Desteklerin Ölçeksel Dağılımı
Kaynak: (KOSGEB, 2022).

Kuruluş amacı imalat sektöründe faaliyet gösteren KOBİ'lere destek vermek olan KOSGEB daha sonraki süreçte destek kapsamını genişletse de sektörlere göre dağılımlarda imalat sektöründeki işletmelere verilen desteklerin diğer sektörlere verilen desteklerden daha fazla olduğu görülmektedir. Tablo 3'te KOSGEB tarafından verilen desteklerin sektörlere göre dağılımı gösterilmiştir. Tablo 3 incelendiğinde desteklerin %72'sinin imalat sektörüne verildiği görülmektedir. KOSGEB tarafından katma değeri yüksek ürünler üreten imalat işletmelerinin bu kapsamda desteklendiği söylenebilir.

Tablo 3: KOSGEB Destek Programları Yönetmeliği Kapsamında Verilen Desteklerin Sektörlere Göre Dağılımı (KOSGEB, 2022)

Sektörler	Destek Tutarı	Oran
B-Madencilik ve Taş Ocakçılığı	8.468.367	0,5%
C-İmalat	1.237.348.720	72%
D-Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	2.147.538	0,1%
E-Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	8.108.521	0,5%
F-İnşaat	41.954.809	2,5%
G-Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	189.820.152	11,6%
H-Ulaştırma ve Depolama	14.418.515	0,8%
I-Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	26.543.037	1,6%
J-Bilgi ve İletişim	92.958.121	5,5%
K-Finans ve Sigorta Faaliyetleri	6.662.841	0,4%
M-Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	54.359.889	3,2%
N-İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	8.640.245	0,5%
R-Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlenme ve Spor	271.916	0,02%
S-Diğer Hizmet Faaliyetleri	11.611.087	0,7%
Genel Toplam	1.703.313.760	%100

2. LİTERATÜR TARAMASI

KOBİ'lerin ve girişimciliğin finansmanında önemli bir role sahip olan KOSGEB 1990 yılından itibaren farklı sektörlerde farklı destek başlıkları altında destekler sunmuştur. Günümüzde birçok bölgede faaliyetlerini sürdüren KOBİ'ler ve girişimcilik hayatına adım atmaya çalışan girişimciler başta finansman ihtiyaçları olmak üzere farklı alanlarda duydukları eksiklikleri gidermek için KOSGEB'e başvurmaktadır. Bu kapsamda verilen desteklerin sektörlere göre dağılımı, destek verilen KOBİ'lerin desteklerden memnuniyet düzeyleri ve daha fazla destek alınabilmesi için KOSGEB'in geliştirmesi gereken yönlerinin neler olduğu gibi konularda literatürde farklı yıllarda çalışmalar yapılmıştır.

Öktem ve diğerleri (2007), Türkiye'de girişimciliği destekleyen kuruluşlardan birisi olan KOSGEB'in faaliyetlerini incelemişlerdir. OSTİM'de yer alan KOBİ'lerin sahipleri, ODTÜ-KOSGEB TEKMER'deki kuluçka merkezinde yer alan firma sahipleri ve KOSGEB Genel Girişimcilik Kursu katılımcılarından oluşan 92 kişi ile yapılan görüşmelerde, KOSGEB'in birtakım faaliyetlerinde tespit edilen eksikliklerinin giderilmesi durumunda Türkiye'de girişimciliğin gelişiminde etkinliğini artırabileceği sonucu tespit edilmiştir.

Çakır ve diğerleri (2012), KOBİ'lerin kurumsallaşmasında KOSGEB'in rolünü incelemişlerdir. İstanbul İkitelli'de 102 işletme üzerinde yapılan bu çalışmada KOSGEB'ten destek alan işletmelerin destek almayan işletmelerden daha kurumsal olduğu; yine biçimsel yapı, kültürel güç, kurumsal sosyal sorumluluk, kurumsal çevre ve normlara uyum boyutları açısından KOSGEB desteği alan işletmeler, destek almayan işletmelerden daha kurumsal olduğu sonuçları elde edilmiştir.

Sarıkaya (2012), Türkiye Mobilya Sanayi'nde faaliyet gösteren KOBİ'lerin yaşamakta olduğu finansman sorunlarının incelenmesi, çözüm yollarının bulunması ve eğitim faaliyetlerinden yararlanma durumları ile bu işletmelerin krizlerden nasıl etkilendiğini tespit etmeye çalışmıştır. Ankara bölgesinde mobilya sektörünün yoğunlaştığı Altındağ (Siteler), Sincan Organize Sanayi ve İvedik Sanayi bölgelerinde tesadüfi seçim yöntemine göre KOBİ'ler seçilmiştir. Çalışmada mobilya endüstrisindeki KOBİ'lerin devlet desteklerinden çok az miktarda yararlandıkları belirlenmiştir.

Bilen ve Solmaz (2014), KOSGEB'in KOBİ'lerin geliştirilmesi ve desteklenmesi sürecinde uyguladığı rolleri incelemişlerdir. Diyarbakır'da faaliyetlerini sürdüren KOBİ'ler üzerinde yapılan bu çalışmanın sonucuna göre, KOSGEB tarafından KOBİ'lere sağlanan destek türlerinde ve miktarlarında önemli derecede artışlar meydana geldiği, KOBİ'lerin KOSGEB destekleri hakkındaki bilgi düzeylerinin yetersiz olduğu ve KOSGEB'in KOBİ'lerin finansal yapısı, istihdam sayıları ve girişimcilik faaliyetleri üzerinde önemli etkilerinin olduğu bulgularına ulaşılmıştır.

Maden ve Dulupçu (2014), Göller Bölgesinde faaliyetlerini sürdüren KOBİ'lerin performansları üzerinde KOSGEB Genel Destek Programlarının etkinliğini incelemişlerdir. Desteklerden faydalanan işletmeler ile herhangi bir destekten yararlanmayan toplam 294 KOBİ'nin karşılaştırıldığı bu çalışmada, istihdam artışı, üretim miktarı, satış hacmi ve ürün çeşitliliği konularında desteklerin olumlu ve anlamlı etkisi tespit edilmiştir.

Arslan (2016), KOSGEB tarafından sağlanan finansman desteklerinin KOBİ'lerin finansal performansına etkisini incelemiştir. Düzce ilinde ağaç ve orman ürünleri sektöründe faaliyet gösteren ve en az iki defa KOSGEB finansman desteklerinden yararlanmış olan KOBİ'lerin 2007-2012 yılları arasındaki finansal verileri kullanılarak Veri Zarflama Analizi (VZA) ile etkinlik ve verimlilik ölçüm çalışması gerçekleştirilmiştir. Analiz sonuçlarına göre işletmelerin kredi faiz desteği kullandıkları dönemlerde finansal performans göstergelerinde artış olmadığı görülmüştür.

Çelebi (2017), KOBİ'ler, KOBİ'lere yönelik destekler ve KOSGEB destekleri üzerine çalışmıştır. Samsun ilinde KOSGEB desteklerinden faydalanan 16 adet KOBİ yöneticisi ile yapılan görüşmeler sonucunda yöneticilerin KOSGEB desteklerine bakışlarını, algı ve beklentilerini, memnuniyetlerini incelemiş ve desteklerin etkinliğini nitel araştırma yöntemleri kullanılarak değerlendirmiştir. Çalışma sonuçlarına göre, yöneticilerin dokuz başlık altında toplanan desteklerden haberdarlık düzeyi düşüktür, firmalar ihtiyacı olan destek kalemleri dışındaki desteklerden hem genel olarak haberdar değildir hem de firmaların diğer destekler ile ilgili algı ve beklentileri zayıftır.

Çetinkaya ve Ay (2017), Konya ilinde KOSGEB girişimcilik destek programından yararlanan 140 girişimcinin yararlandıkları destekler doğrultusunda amaçlarına ulaşma düzeyini incelemişlerdir. Yapılan çalışma sonucunda girişimcilerin yararlandıkları kredi miktarı düzeyi, girişimcilik eğitimi ve girişimcilik destek türü değişkenleri ile girişimcilerin amaçlarına ulaşma düzeyleri arasında istatistiksel anlamda ilişki tespit edilmiştir.

Eğmir ve Hazman (2017), KOBİ'lere sağlanan desteklerin KOBİ'lerdeki vergi bilincine etkisini incelemişlerdir. 106 işletme üzerinde yapılan bu çalışmada vergi teşviklerinin vergi ödemesini kolaylaştırdığı, vergi yükü ile kayıp ve kaçakların azaltıldığı sonuçları elde edilmiştir.

Ege (2018), TR-71 bölgesinde KOSGEB desteklerinden yararlanan KOBİ'lerin almış oldukları desteklerin kurumsallaşma sürecine olan etkisini analiz etmiştir. Çalışmada KOBİ'lerin kurumsallaşma düzeyine katkısı açısından KOSGEB destekleri arasında farklılık tespit edilmiştir. Bu farklılık KOBİ Proje destek programı ile KOBİGEL destek programı arasında ve her iki destek programı ile KOBİ proje destek programı arasında bulunmuştur.

Erdem ve Sakarya (2021), Balıkesir ilinde faaliyet gösteren ve Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme Başkanlığı (KOSGEB), Kredi Garanti Fonu (KGF) ve Güney Marmara Kalkınma Ajansı (GMKA) desteklerinden faydalanan KOBİ'lerin kullandıkları desteklerin etkinliğini ölçmeyi amaçlamışlardır. Çalışmada KOSGEB desteklerinden faydalanan KOBİ'lerde verilen desteklerin finansman problemlerinin giderilmesinde yeterince etkili olmadığı, buna karşılık KGF ve GMKA desteklerinden faydalanan KOBİ'lerde ise belli koşullarda desteklerin etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kandemir ve diğerleri (2017), TR 33 Bölgesi'nde yer alan Afyonkarahisar, Kütahya, Manisa ve Uşak illerinde 2010-2013 yılları arasında KOSGEB tarafından desteklenen işletmeleri çalışma kapsamına dâhil etmişlerdir. 237 işletme üzerinde yapılan bu değerlendirmede araştırmaya katılan işletmelerin KOSGEB'den, KOSGEB tarafından verilen desteklerden ve destek süreçlerinden memnuniyet düzeyleri ortalamasının üzerinde bulunmuştur.

Sevinç ve Eren (2019), KOBİ'lerin öncelikli sorunlarına göre hangi destek programına başvurmaları gerektiği sorununu ele almışlardır. Konya ilinde 31 adet KOBİ ölçekli otomotiv yan sanayi ile ilgili firmanın ortak sorunları dikkate alınarak, hangi destek modellerine başvurabileceği çok değişkenli karar verme yöntemleriyle belirlenmiştir. İlk sırada KOBİGEL destek modeli yer almış, 2. nitelikli eleman destek modeli yer alırken, 3.eşleştirme destek modeli ve yurtiçi fuar destek modeli yer almıştır. 4. danışmanlık destek modeli, 5. eğitim destek modeli, 6. kredi faiz destek modeli, 7. tanıtım destek modeli, 8.yurtdışı iş gezisi modeli ve 9.Ar-Ge destek modeli takip etmiştir.

Eryılmaz ve diğerleri (2021), Türkiye'de 2007 – 2020 yılları arasında mikro, küçük, orta ölçekli işletmelere bankalar tarafından kullanılan kredilerin Gayri safi Yurtiçi Hasıla (GSYİH) ile istihdam üzerinde yarattığı etkileri incelemişlerdir. Çalışmada orta ve büyük ölçekli işletmelere kullanılan krediler ile GSYİH arasında hem kısa hem de uzun vadede eşbütünlük ilişkisi tespit edilmiştir. Aynı zamanda mikro, orta ve büyük ölçekli işletme kredileri ile istihdam arasında eşbütünlük ilişkisi kanıtlanmıştır.

Toptaş ve Muzaffar (2021), sosyo-ekonomik gelişmişlik anlamında ülke sıralamasında alt sıralarda yer alan Ardahan ilinde faaliyet gösteren KOBİ'lerin KOSGEB desteklerinde yararlanma durumlarını incelemişlerdir. Araştırma sonucunda, KOBİ'lerin desteklenmesinde bürokratik engellerin ve süreçlerin azaltılması, destek tahsislerinin kolaylaştırılması, verilen desteklerin uzun vadeli sonuçlara göre planlanması, bölgenin gereksinimlerine göre düzenlenmesi, daha şeffaf davranılması ve verimliliği artıracak şekilde geliştirilmesi gibi bulgulara ulaşılmıştır.

Yalman ve Zorlutuna (2021), TR 72 Bölgesinde yer alan Kayseri, Sivas ve Yozgat illerinde faaliyetlerini imalat sektöründe sürdüren KOBİ'lerin KOSGEB desteklerinde faydalanma düzeylerini ve desteklerin bölge ve ülke ekonomisine katkısını incelemişlerdir. Çalışmada imalat sektöründe faaliyette bulunan işletme yöneticilerine anket yapılmış ve yöneticilerin KOSGEB destekleri hakkında düşünceleri istenmiştir. Çalışma sonucunda işletmelerin çoğunluğu KOSGEB desteklerinin kısa dönem ödemelerinin yapılmasında önemli katkı sağladığını belirtse de işletmenin finansman, rekabet, ihracat, maliyet, karlılık, kapasite artırımı, pazar, kurumsallaşma gibi faaliyetlerinde yeterince etkin olamadığı tespit edilmiştir.

Literatürde yapılan çalışmalar incelendiğinde Artvin ilinde faaliyetlerini sürdüren KOBİ'lere verilen desteklerde KOSGEB'in rolüne yönelik bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu doğrultuda yapılan bu çalışma özgün bir değer taşımaktadır.

3. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu çalışmada Artvin ilinde faaliyet gösteren KOBİ'lere verilen finansal desteklerde KOSGEB'in rolü incelenmiştir. Bu doğrultuda çalışmada 2021 yılında Artvin ilindeki KOBİ'lere KOSGEB tarafından sunulan destek miktarları ve bu destek miktarları ile Artvin ilinin Türkiye sıralaması sunulmuştur. Verilerin elde edilme sürecinde Artvin KOSGEB il müdürlüğü ve KOSGEB genel merkezi ile iletişime geçilmiş ve veriler kurumlardan istenilmiş ve kurumlardan gelen verilerle analizler yapılmıştır.

4. VERİLERİN ANALİZİ, BULGULAR VE DEĞERLENDİRME

2021 yılı verilerine göre Artvin ilinde faaliyet gösteren toplam işletme sayısı 8336'dır. Bu işletmelerin 8332'si KOBİ sınıfında yer almakta ve faaliyetlerini KOBİ olarak sürdürmektedir. 8332 KOBİ içerisinde sadece 4120 işletme KOSGEB veri tabanına kayıtlı halde bulunmaktadır (KOSGEB, 2022). KOBİ'lerin yarısından fazlasının KOSGEB veri tabanına kayıtlı olmaması bir sorun olarak görülebilir. Bu doğrultuda işletmelerin KOSGEB'in varlığı konusundaki bilgi düzeylerinin araştırılıp daha fazla KOBİ'nin bu veri tabanına kayıt yaptırması ile verilen desteklerin miktarı artırılabilir. Aynı zamanda işletmelerin finansal zorluklarla karşılaştığı dönemlerde KOSGEB desteklerinden faydalanmasının da önü açılmış olur. Tablo 4'te KOSGEB tarafından desteklenen girişimci sayısı verilmiştir.

Tablo 4: KOSGEB Tarafından Desteklenen Girişimci Sayısı (KOSGEB, 2022)

	Sayı/Sıra
Artvin	120
Türkiye Geneli	32.366
Artvin İli Sıralaması	66

2021 yılında KOSGEB tarafından desteklenen girişimci sayısı 120'dir. Bu sayı Türkiye genelinde 32.366 olarak gerçekleşmiştir. Artvin ilindeki 120 girişimcinin KOSGEB tarafından desteklenmesi ile birlikte Türkiye genelinde Artvin 66. sırada kendine yer bulmuştur. Tablo 5'te KOSGEB tarafından desteklenen KOBİ sayısı verilmiştir.

Tablo 5: KOSGEB Tarafından Desteklenen KOBİ Sayısı (KOSGEB, 2022).

	Sayı/Sıra
Artvin	373
Türkiye Geneli	58.805
Artvin İli Sıralaması	55

2021 yılında Artvin ilinde faaliyet gösteren KOBİ'lerin 373 tanesi KOSGEB tarafından desteklenmiştir. Bu işletmelerin 168 tanesi KOBİ finansman destekleri kapsamında desteklenen KOBİ'lerdir. 44 işletme ise mikro ve küçük işletmelere hızlı destek programı kapsamında desteklenmiştir. Toplam 373 KOBİ'nin KOSGEB tarafından desteklendiği Artvin Türkiye genelinde 55. sırada kendine yer bulmuştur.

Tablo 6: KOSGEB Tarafından Desteklenen Kadın Girişimci Sayısı (KOSGEB, 2022).

	Sayı/Sıra
Artvin	60
Türkiye Geneli	12.105
Artvin İli Sıralaması	53

Artvin ilinde KOSGEB tarafından desteklenen girişimcilerin yaklaşık %50'si kadın girişimcilerden oluşmaktadır. Türkiye'de desteklenen kadın girişimcilerin sayısına bakıldığında Artvin 53. sırada yer almaktadır. Ancak Türkiye'de kadınlara sağlanan girişimcilik desteklerinin toplam girişimcilik destekleri içerisindeki payı %27,4 iken bu oran Artvin'de %47,74 olarak gerçekleşmiştir. Artvin bu oran ile Türkiye'de ikinci sırada yer almıştır.

Tablo 7'de 2021 yılında KOSGEB Destek Programları Yönetmeliği kapsamında Artvin ve Türkiye'deki KOBİ'lere verilen desteklerle ilgili bilgiler verilmiştir.

Tablo 7: KOSGEB Desteklerinin 2021 Uygulama Sonuçları (KOSGEP, 2022)

Destek Adı	Türkiye Geneli		Artvin	
	İşletme Sayısı	Destek Tutarı (TL)	İşletme Sayısı	Destek Tutarı (TL)
İşletme Geliştirme Destek Programı	19.566	415.322.072	35	647.313
Genel Destek Programı	1.184	10.291.167	8	70.871
İleri Girişimci Destek Programı	10.180	675.303.083	34	1.183.689
Geleneksel Girişimci Destek Programı	20.695	148.059.134	96	650.000
Mikro ve Küçük İşletmelere Hızlı Destek Programı	12.289	367.649.554	44	1.235.000
Yeni Girişimci Destek Programı	1.207	9.884.124	2	2.149
Ar-Ge, Ür-Ge ve İnovasyon Destek Programı	219	26.919.034	-	-
İş birliği Destek Programı	44	32.595.321	-	-
Uluslararası Kuluçka Merkezi ve Hızlandırıcı Destek Programı	2	1.743.070	-	-
KOBİ Gelişim (KOBİGEL) Destek Programı	459	92.217.853	-	-
Stratejik Ürün Destek Programı	46	40.008.484	-	-
KOBİ Teknolojik Ürün Yatırım (KOBİ TEKNOYATIRIM) Destek Programı	106	97.718.521	-	-
Yurtdışı Pazar Destek Programı	821	47.862.640	-	-
İŞGEM/TEKMER Destek Programı	9	3.394.517	-	-
İş Planı Ödülü Destek Programı	3	80.000	-	-
Ar-Ge, İnovasyon ve Endüstriyel Uygulama Destek Programı	1.177	100.598.750	-	-
İş birliği-Güçbirliği Destek Programı	3	1.275.596	-	-
Teknolojik Ürün Tanıtım ve Pazarlama (TEKNOPAZAR) Destek Programı	2	40.393	-	-

Tablo 7'ye göre KOSGEB tarafından Türkiye genelinde 55.723 adet işletmeye finansman desteği sağlanmıştır. Bu işletmelere toplam 1.703.313.760 TL destek verilerek işletmelerin finansman sorunları giderilmeye çalışılmıştır. Artvin'de ise 2021 yılında 219 işletme desteklenmiş ve bu işletmelere 3.789.022 TL tutarında destek verilmiştir. İşletme Geliştirme Destek Programı kapsamında Türkiye genelinde işletme başına yaklaşık 21.227 TL destek verilmiştir. Artvin'de ise bu program kapsamında ortalama olarak işletme başına 18.495 TL destek verilmiştir. Genel Destek Programı kapsamında Türkiye genelinde işletme başına ortalama 8.692 TL destek verilmiştir. Artvin'de ise bu program kapsamında

işletmelere ortalama olarak 8.859 TL destek verilmiştir. İleri Girişimci Destek Programı kapsamında Türkiye genelinde işletme başına ortalama 66.336 TL destek verilmiştir. Artvin’de ise bu program kapsamında işletmelere ortalama olarak 34.817 TL destek verilmiştir. Geleneksel Girişimci Destek Programı kapsamında Türkiye genelinde işletme başına ortalama 7.154 TL destek verilmiştir. Artvin ilinde ise bu program kapsamında işletmelere ortalama olarak 6.771 TL destek verilmiştir. Mikro ve Küçük İşletmelere Hızlı Destek Programı kapsamında Türkiye genelinde işletme başına ortalama 29.917 TL destek verilmiştir. Artvin’de ise bu program kapsamında işletmelere ortalama olarak 28.068 TL destek verilmiştir.

Artvin ilinde faaliyette bulunan KOBİ’ler KOSGEB destek programları yönetmeliği kapsamında verilen finansal destek kalemlerinden sadece altı tanesinden yararlanmıştır. Geriye kalan 12 kalem ile ilgili Artvin’de herhangi bir destek verilmemiştir. Bu kapsamda ilerleyen yıllarda Artvin’de faaliyetlerini sürdüren KOBİ’lerin KOSGEB’den yararlandıkları destek kalemlerini artırmanın yollarını araştırmaları yaşanabilecek finansal sıkıntılarda işletmeler için bir çözüm yolu olabilir.

Tablo 8’de KOSGEB Kredi Faiz Desteği Yönetmeliği kapsamında Artvin ve Türkiye’deki KOBİ’lere verilen İşletme Kredisi Desteği ve Acil Destek Kredi Programı destekleri verilmiştir.

Tablo 8: Kredi Faiz Desteklerinin 2021 Yılı Uygulama Sonuçları (KOSGEP, 2022).

Destek adı	Türkiye Geneli			Artvin		
	İşletme Sayısı	KOSGEB Destek Tutarı (TL)	Kredi Hacmi (TL)	İşletme Sayısı	KOSGEB Destek Tutarı (TL)	Kredi Hacmi (TL)
İşletme Kredisi	4.350	17.760.280	222.281.065	46	218.727	2.784.000
Acil Destek Programı	1.351	56.077.339	187.230.874	111	6.028.101	18.434.559

Farklı tarihlerde meydana gelen olağanüstü durumlar sebebiyle ülke genelinde toplam 1351 işletmeye Acil Destek Programı kapsamında KOSGEB tarafından destek sunulmuştur. Bu desteklerin tutarı yaklaşık 56 milyon TL’dir. Acil Destek Programı kapsamında Samsun İli Terme ve Salıpazarı İlçeleri Acil Destek Kredisi olarak 1 işletmeye 476.400 TL, Elazığ ve Malatya İlleri Acil Destek Kredisi olarak 37 işletmeye 526.489 TL, Rize İli Çayeli İlçesi ve Giresun İli Acil Destek Kredisi olarak 142 işletmeye 2.720.630 TL, İzmir İli Acil Destek Kredisi olarak 184 işletmeye 5.129.994 TL, Trabzon İli Yomra İlçesi Acil Destek Kredisi olarak 3 işletmeye 82.071 TL, Edirne Acil Destek Kredisi olarak 28 işletmeye 791.350 TL, Artvin, Düzce ve Rize İlleri Acil Destek Kredisi olarak 152 işletmeye 7.925.661 TL, Batı ve Orta Karadeniz Bölgesi İlleri ile Van İlinde Sel Felaketi Meydana Gelen İlçeler Acil Destek Kredisi Programı olarak 785 işletmeye 37.477.873 TL, 2021 Yılı Orman Yangınları Acil Destek Kredisi Programı olarak 7 işletmeye 281.333 TL ve İstanbul İkitelli OSB Acil Destek Kredisi Programı olarak 12 işletmeye 665.538 TL kredi desteği KOSGEB tarafından verilmiştir. Türkiye genelinde işletme başına yaklaşık 4.083 TL işletme kredisi desteği verilmişken bu tutar Artvin’de işletme başına 4.755 TL olarak gerçekleşmiştir. Acil Destek Programı Kapsamında Türkiye genelinde işletme başına 41.508 TL destek kredisi verilmişken bu tutar Artvin’de işletme başına yaklaşık 54.307 TL olarak gerçekleşmiştir. KOSGEB tarafından Artvin ili Arhavi ilçesinde meydana gelen sel felaketinden dolayı 111 işletmeye yaklaşık 6 milyon TL’lik bir kredi desteği verilmiştir.

Verilen destek tutarlarının karşılaştırılması yapıldığında bazı destek kalemleri dışındaki birçok destek kaleminde Artvin ilindeki işletmelere verilen destek tutarları ortalamaları ile Türkiye genelinde faaliyetlerini sürdüren işletmelere verilen destek tutarları ortalamaları paralellik göstermiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Ülkelerin kalkınmasında önemli rolü olan KOBİ'ler istihdam, ihracat, üretim vb. ekonomik değişkenlere etkisi bakımında ciddi öneme sahiptirler. KOBİ'lerin büyük işletmelerin gereksinim duyduğu ara mal üretiminde buldukları katkı onların ekonomik sistem içerisindeki önemini göstermektedir. Ekonomik sistemin sağlıklı bir şekilde işlemlerini sağlayan KOBİ'ler bazı durumlarda finansal desteklere ihtiyaç duyabilirler.

KOBİ'lerin finansman sorununun çözümünde aktif rol alan birçok kuruluş vardır. Bunlardan birisi de KOSGEB'dir. Kuruluş amacı KOBİ'leri desteklemek olan KOSGEB yaklaşık 40 yıldır bu amaçla KOBİ'lerin yanında yer almıştır. Süreç içerisinde KOBİ'lere farklı destek kalemleri ile destek veren KOSGEB günümüzde hem destek kapsamını genişletmiş hem de destek tutarlarını artırmıştır. Bu süreçte 81 ilin tamamında il müdürlükleri kurulmuş ve KOBİ'lere daha yakın olmak adına adımlar atılmıştır. Bu il müdürlüklerinden birisi de Artvin'de faaliyetini sürdürmektedir.

Artvin KOSGEB il müdürlüğü il içerisinde faaliyette bulunan KOBİ'lere destek vermek adına çalışmalarını sürdürmektedir. 2021 yılı içerisinde KOSGEB tarafından Artvin'de faaliyetlerini sürdüren KOBİ'lere verilen destekler;

- Mikro ve Küçük İşletmelere Hızlı Destek Programı adı altında 44 işletmeye 1.235.000 TL,
- Geleneksel Girişimcilik Destek Programı adı altında 96 işletmeye 650.000 TL,
- İleri Girişimci Destek Programı adı altında 34 işletmeye 1.183.689 TL,
- Genel Destek Programı adı altında 8 işletmeye 70.781 TL,
- İşletme Geliştirme Destek Programı adı altında 35 işletmeye 647.313 TL ve
- Yeni Girişimci Destek Programı adı altında 2 işletmeye 2.149 TL şeklinde gerçekleşmiştir.

Aynı zamanda Artvin ili Arhavi ilçesinde meydana gelen sel felaketinden zarar gören 111 KOBİ'ye 6.028.101 TL kredi desteği verilmiştir. Bunun yanında 46 işletmeye 218.727 TL tutarında işletme kredisi KOSGEB tarafından 2021 yılı içerisinde verilmiştir.

2021 yılı içerisinde sadece 373 KOBİ'nin desteklendiği Artvin ili bu sayı ile 81 il arasında kendisine 55. sırada yer bulmuştur. Bu doğrultuda Artvin'de faaliyetlerini sürdüren KOBİ'lerin KOSGEB tarafından verilen desteklerden daha fazla yararlanabilmeleri için aşağıdaki öneriler sunulabilir.

- 2021 itibarıyla Artvin ilinde faaliyetlerini sürdüren toplam KOBİ sayısı 8332'dir. Ancak KOSGEB veri tabanına kayıtlı işletme sayısı sadece 4120'dir. Bu kapsamda işletme yöneticileri KOSGEB veri tabanına kayıtlarını yaptırarak KOSGEB desteklerinden faydalanmalarının yolunu araştırmalıdır.
- 2021 yılı itibarıyla KOSGEB tarafından KOBİ'lere sunulan destek kalemlerinden sadece 6 tanesinden yararlanılmıştır. Diğer 12 kalem ile ilgili Artvin'deki KOBİ'lere herhangi bir destek verilmemiştir. Bu doğrultuda KOBİ'lerin faaliyet alanları ile ilgili desteklerden faydalanabilmeleri için çalışmalar yürütülmelidir.
- KOSGEB tarafından verilen eğitimlerin sayısının artırılması ile birlikte daha çok girişimci ve girişimci adayına ulaşılabilir.

Çalışmanın Artvin ilinde faaliyetlerini sürdüren KOBİ'lerle sınırlı tutulması bu çalışmanın sınırlılığı olarak kabul edilmektedir. Literatür incelendiğinde KOSGEB tarafından verilen desteklerin iller bazında karşılaştırılmasının yapıldığı çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu kapsamda verilen desteklerin bölgesel anlamda bir ilişkisinin olup olmadığı da bu alanla ilgilenen araştırmacılar için ilgi çekici olabilir. Bunun yanında Doğu Karadeniz bölgesinde KOSGEB'in KOBİ'lere ve girişimcilere verdiği destek tutarları ile girişimcileri ve KOBİ'leri destekleyen diğer kurum ve kuruluşların bu bölge kapsamında destek

tutarlarının karşılaştırılması yapılarak kurum ve kuruluşların yöneticileri ve girişimciler için önem düzeyleri kıyaslanabilir.

Etik Kurul Onayı: Bu araştırmada veri toplanma sürecinde etik kurul onayına ihtiyaç duyulmamıştır.

Destek ve Teşekkür: Bu çalışmanın ortaya çıkmasında desteklerini esirgemeyen Artvin KOSGEB il müdürü Sayın Arif ERCAN'a teşekkür ederim.

Çatışma Beyanı: Tek yazarlı bir çalışma olması sebebiyle herhangi bir çatışma söz konusu değildir.

KAYNAKÇA

- Akin, U. (2014). SMEs' Perception Level of Finance and Investment Resources: A Case Study. *Journal of Economics Finance and Accounting*, 1(2), 106-126.
- Arslan, B. (2016). KOSGEB Finansman Desteklerinin KOBİ'lerin Finansal Etkinliğine Etkisi: Düzce İlinde Bir Uygulama. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 12(12), 27-39.
- Başçı, S. & Durucan, A. (2017). A Review of Small and Medium Sized Enterprises (SMEs) in Turkey. *Yıldız Social Science Review*, 3(1), 59-79.
- Bilen, A. & Solmaz, H. (2014). KOBİ'lere Sağlanan Finansal Desteklerde KOSGEB'in Rolü ve Diyarbakır Uygulaması. *Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(8), 53-72.
- Çakır, A., Aksel, İ. & Hassan, M. (2012). KOBİ'lerin Kurumsallaşmasında KOSGEB Desteklerinin Rolü. *Yeni Fikir Dergisi*, 4(9), 167-180.
- Çelebi, F. (2017). KOBİ Yöneticilerinin KOSGEB Desteklerine İlişkin Algı ve Beklentileri. *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(3), 30-38.
- Çetinkaya, A. Ş. & Ay, K. (2017). KOSGEB Girişimcilik Desteklerinin Amacına Ulaşma Düzeyi: Konya İli Araştırması. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 17, 19-34.
- Dursun, İ. (2016). KOBİ'lerin Finansmana Erişim Sorunu ve Nedenleri. *Maliye Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 1-19.
- Ege, T. (2018). TR-71 Bölgesindeki KOBİ'lerin Kurumsallaşma Sürecinde KOSGEB Desteklerinin Rolü. *International Journal of Entrepreneurship and Management Inquiries*, 2(3), 233-246.
- Eğmir, R. T. & Hazman, G. G. (2017). KOBİ'lere Sağlanan Teşvikler ve KOBİ'lerin Vergi Algısı İlişkisi: Afyonkarahisar Örneği. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(2), 225-246.
- Erdem, M. & Sakarya, Ş. (2021). KOBİ'lerin Finansman Problemlerinin Çözümünde KOSGEB, Kredi Garanti Fonu (KGF) ve Kalkınma Ajansı Desteklerinin Etkisi: Balıkesir İlinde Bir Araştırma. *Verimlilik Dergisi*, (2), 81-94.
- Eryılmaz, S., Öksüz, M. S. & Zeren, F. (2021). KOBİ Kredilerinin Ekonomik Büyüme ve İstihdam Üzerine Etkisi: Türkiye Örneği. *Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 22(1), 75-93.
- Kandemir, T., Baykut, E. & Avcı, A. (2017). KOSGEB Desteklerinin Destekleri Kullanan İşletmeler Açısından Değerlendirilmesi (TR33 Bölgesi Uygulaması). *Optimum Ekonomi ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 4(1), 97-114.
- KOSGEB (2022). KOSGEB Stratejisi ve Eylem Planı 2019-2023 KOSGEB Yayınları <https://www.kosgeb.gov.tr/site/tr/genel/detay/349/rapor-ve-istatistikler>.
- KOSGEB (2022). KOSGEB Destek Programları Yönetmeliği Kapsamında Verilen Destekler, <https://www.kosgeb.gov.tr/site/tr/genel/destekler/3/destekler>.
- KOSGEB (2022). KOSGEB Rapor ve İstatistikler, <https://www.kosgeb.gov.tr/site/tr/genel/detay/349/rapor-ve-istatistikler>.
- KOSGEB (2022). KOSGEB Artvin İl Müdürlüğü 2021 Destek Rakamları (Erişim Tarihi: 22:02:2022).

- Maden, S. I. & Dulupçu, M. A. (2014). KOBİ'leri Desteklemek Firmaların Performansını Ne Kadar Etkiler? Göller Bölgesinde KOSGEB Genel Destek Programından Yararlanan Firmalar Üzerine Bir İnceleme. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 19(2), 179-195.
- Öktem, M., Aydın, M. & Ekinçi, S. (2007). Türkiye'de Girişimciliğin Geliştirilmesinde KOSGEB'in Rolü ve Önemi: Uygulamalı Bir Çalışma. *Sosyoekonomi*, 5(5), 47-76.
- Özbek, Z. (2008). KOBİ'lerin Türk Ekonomisine Etkileri. *Uluslararası Ekonomik Sorunlar Dergisi*, 31(8), 49-57.
- Sarıkahya, M. (2012). Mobilya Endüstrisinde KOBİ'lere Verilen Devlet Desteklerinin Firmalar Üzerindeki Etkileri (Ankara örneği). *Politeknik Dergisi*, 15(4), 177-183.
- Sevinç, A. & Eren, T. (2019). KOBİ'ler İçin KOSGEB Destek Modellerinin Çok Ölçütlü Karar Verme Yöntemleri İle Sıralanması. *International Journal of Engineering Research and Development*, 11(1), 409-425.
- Toptaş, İ. C. & Muzaffar, H. (2019). KOSGEB Tarafından Sağlanan Desteklerden KOBİ'lerin Yararlanma Durumlarının İncelenmesi: Ardahan İli Örneği. *Ardahan Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3(1), 23-33.
- Türkan, Y. & Değirmenci, Ö. (2017). KOSGEB Desteklerinin, Destekleri Kullanan İşletmeler Açısından Değerlendirilmesi ve Bingöl İli Uygulaması. *Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (BUSBED)*, 7(özel sayı), 159-175.
- Ulusoy, R. & Akarsu, R. (2012). Türkiye'de KOBİ'lere Yapılan Destekler ve İstihdam Üzerindeki Etkileri. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (23), 105-126.
- Yalman, İ. N. & Zorlutuna, Ş. (2021). KOSGEB Desteklerinin TR 72 Bölgesi'nde İhracat ve Bölgesel Kalkınma Üzerindeki Etkileri. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 12(29), 65-79.